Před zkušební komisí Ústředního Svazu Bohema Unio Esperantista konají se dne 26. prosince roku 1912 **zkoušky z Esperanta.** Praha II., Vodičkova ulice č. 38.

BOHEMA REVUO ESPERANTISTA

Kun literatura aldono

LEGOLIBRO DE BOHEMAJ ESPERANTISTOJ

Oficiala organo de bohemaj Esperantistoj kaj de
CENTRA ASOCIO
BOHEMA UNIO ESPERANTISTA (B. U. E.)

Ni laboros por Esperanto.

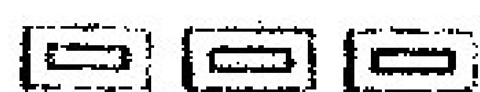
CENTRA ASOCIO BOHEMA UNIO ESPERANTISTA.
— SÍDLO: PRAHA I. 342. KAVÁRNA „UNION“. —
KANCELÁŘ A UČEBNA: II. VODIČKOVA ULICE 38.
REDAKCE REVUE: II. DITTRICHOVA ULICE 7.

Členové klubů sdružených v „Ústředním Svazu Bohema Unio Esperantista“ a těch, které za jeho součinnosti se ustavují, dostávají tuto revui za roční předplatné K 2·50 prostřednictvím pp. jednatelů.
Roč. I.—V. pro členy B. U. E. po K 2·20.

Svaz jednotlivců „Ligo de Bohemaj Esperantistoj“, Klub Esp. v Praze (dříve „U Donátů“) a Klub Esp. v Radvanicích dávají členům tuto revui zdarma.

1912. **ŘÍJEN — OKTOBRO** **VI. 8.**

Roční předplatné: 3 K. Ročník I.-V. po K 2·50. **Cena tohoto čísla s přílohou: 30 hal.**

ČASOPIS ČESKÝCH ESPERANTISTŮ
BOHEMA REVUO ESPERANTISTA

vychází 10krát ročně (kromě srpna a září). | eliras monate (krom aŭgusto kaj septembro).

Redaktor: **Ed. Kühnl.**

Předplatné (ročně **3 K** pro Rakousko, Fr. 3·75 pro cizinu), a vše týkající se časopisu, budiž zasláno pouze na adresu: „Časopis Českých Esperantistů“, Praha II.-2023. Dittrichova ul. 7. Redakce vyhražuje si právo upraviti články pro tisk. Netištěné rukopisy se vrátí, byla-li přiložena známka; pracem původním dána přednost. Abonpago, akceptata por almenaŭ unu jaro (**Fr. 3·75** = 1·50 Sm por fremdlando, 3 K por Aŭstrio), kaj ĉio, kio koncernas la gazeton, estu sendata laŭ adreso:

„Časopis Českých Esperantistů“ en Praha II. (**Bohemujo - Aŭstrio**). II.—2023. Dittrichova ul. 7.

Účet poštovní spořitelny 93.281.

* *

OBSAH - ENHAVO: LITERATURA ALDONO: **BABIČKA-AVINETO** de Božena Němcová. (Pokr.). Trad. *Vl. Tobek.* Řeč Dr. Zamenhofa. — Parolado de Dr. Zamenhof. — Paroladvojaĝo tra Eŭropo pri Praha kaj pri la Bohema nacio. — Jaroslav Vrchlický. — Z celého světa. — Iom da instruo. — Esperanta movado inter Bohemoj. — 400.000 Bohemoj en Wien. — Bibliografio. — Korespondantoj.

VÁŽENÝM KLUBŮM A ČLENŮM B. U. E.

Ujav se po delší nedobrovolné přestávce opět řízení našeho Ústředního Svazu, chápu se první příležitosti, abych všem váženým klubům a členům v Unii sdruženým vzdal srdečné díky za poctu, kterou mně na poslední valné hromadě prokázali, zvolivše mne čestným členem.

V době, kdy naše práce konečně dochází uznání u nejvlivnějších činitelů našeho veřejného života, záleží na svorné součinnosti všech našich přátel; obracím se proto ke všem váženým klubům se snažnou prosbou, aby naše snahy za společným cílem všemožně podporovaly.

S upřímným pozdravem

Dr. V. ROSICKÝ,
předseda B. U. E.

Slavné

„České Unii Esperantistů" (B. U. E.)
v Praze!

Za vzácné pochopení našich snah, za obětavé, nadšené přispění ke zdaru sletového díla vzdává

SOKOLSKÝ DÍK

slavnostní výbor

VI. Sletu Všesokolského.

Dr. ***Heller,*** jednatel. Dr. ***Scheiner,*** starosta.

El Montenegro.

Karegaj gesamideanoj! Aŭdu la alvokon de suferantoj! Kompatindaj balkanaj Esperantistoj (montenegraj, serbaj, bulgaraj kaj grekaj) devas batali kontraŭ la kruelegaj Turkoj por liberigo de siaj kunfratoj, kiuj estis sufokpremataj dum pli longe ol 500 jaroj. Multaj el niaj samideanoj foriris jam en la batalkampon kaj ho ve, multaj de ili jam elspiris en sia sango. Nia montenegra societo de Ruĝa Kruco ĉiutage ricevas el ĉiuj landoj multe da monhelpoj por la vunditoj. Mi estas certa, ke multe da Esperantistoj estos bonkoraj kaj nobie malavaraj kaj ke ili dokumentos sian homaman malavarecon per mondonacoj. Pro tio mi petas vin, helpu viajn bedaŭrindajn, vunditajn kunfratojn! Via, se eĉ malgranda helpo, estos granda helpo. Kaj samtempe ĉu tio ne estas bona propagando de nia komuna afero, se ĉiuj neesperantistoj demandos: Kiu estas la Esperantistoj? Ĉiun mondonacon, eĉ la plej malgrandan, ni plej danke akceptos kaj publikigos la kvitancon en nia oficiala gazeto. Mi petas ĉiujn esperantajn gazetojn, ke ili bonvolu publikigi ĉi tiun alvokon.

Kun antaŭdanko

Pastro Risto M. Ĉupich.
(Danilov-grad, Montenegro).

(***Oni povas sendi la donacojn al nia redakcio, kiu ilin transsendos en Montenegron.***)

ŘEČ DR. L. L. ZAMENHOFA

při zahájení VIII. mezinárodního kongresu Esperantistů.

Před 25 roky tázal jsem se s obavou sama sebe, zda bude za 25 let ještě někdo ve světě věděti, že existovalo kdysi Esperanto, a — bude-li Esperanto žíti — zda bude potom ještě lze rozuměti něčemu, co bylo Esperantem psáno v jeho prvním roce a zda anglický Esperantista bude moci rozuměti Esperantistovi španělskému? Nyní dala již historie o tom úplnou a zcela uspokojující odpověď. Každý z Vás ví, že dílo, napsané dobrým Esperantem před 25 roky, plnou měrou zachovává svoji správnost také nyní a čtenáři nemohou ani říci, že bylo napsáno v prvním roce trvání našeho jazyka; každý z vás ví, že mezi slohem dobrého anglického Esperantisty a slohem dobrého španělského Esperantisty není dnes naprosto žádného rozdílu. Náš jazyk stále se rozvíjí a obohacuje a přece dík pravidelnosti svého rozvoje nikdy se nemění, nikdy neztrácí souvistosti s jazykem času dřívějšího. Jako jazyk dospělého člověka jest mnohem bohatším a pružnějším než jazyk dítěte a přece jazyk správně mluvícího dítěte nikterak se neliší od jazyka dospělého člověka, tak dílo napsané v Esperantu před 25 roky není tak bohaté slovy jako dílo napsané v době nynější, a přece jazyk z oné doby neztratil naprosto nic na své ceně ani v nynější době. Jazyk, který obstál při zkoušce během 25 let, který v nejlepším a vždy více kvetoucím stavu prožil již celé lidské pokolení a jest již starším než mnozí, kteří ho užívají, který vytvořil již velikou, mocně rostoucí literaturu, který má svou historii a svoje tradice, svého zcela přesného ducha a své zcela jasné ideály — takový jazyk nemusí se již báti, že něco zhoubně jej odsune s té přirozené a přímé cesty na které se vyvíjí. Život a čas zaručil našemu jazyku přirozenou sílu, kterou žádný z nás nemůže pomíjeti beztrestně. Dnešní jubileum jest svátek toho života a času.

* * *

Abychom my, kteří žijeme, mohli slaviti dnešní jubileum, k tomu cíli horlivě a obětavě pracovaly mnohé osoby, které nyní již nežijí. Naší morální povinností bylo by vzpomenouti jich v nynější slavnostní chvíli. Ale běda! jejich počet jest příliš veliký, než abychom mohli všechny je jmenovati a mimo to většina jich pracovala tak skromně, že ani neznáme jejich jmen. Proto, abych nečinil nespravedlivých rozdílů mezi vynikajícími a méně vynikajícími, nebudu jmen uváděti. Musím učiniti výjimku jenom pro našeho druha Van der Biesta, jehož jméno jest ještě velmi živé v paměti nás všech, kterýž v posledním roce uspořádal a předsedal našemu velkému každoročnímu svátku a jehož úmrtí jest bezpochyby v souvislosti s těmi velikými pracemi a nesnadnostmi, které vzal na sebe za nás všecky. Vaším jménem vyslovuji smuteční pozdrav stínům všech našich drahých přátel, které během posledních 25 let nám smrt urvala. Jejich stíny stůjtež nyní před našima očima, jakoby se s námi súčastnili té velké slavnosti, kterou připravili, které se však nedožili. Navrhuji Vám, abychom uctili jejich památku povstáním se svých míst.

* * *

PAROLADO DE DR. L. L. ZAMENHOF

ĉe la malfermo de la Oka Internacia Kongreso Esperantista.

Antaŭ dudek kvin jaroj mi timeme demandis min, ĉu post dudek kvin jaroj iu en la mondo scios ankoraŭ, ke ekzistis iam Esperanto, kaj — se Esperanto vivos — ĉu oni tiam povos ankoraŭ kompreni ion, kio estis skribita en Esperanto en ĝia unua jaro, kaj ĉu angla esperantisto povos kompreni esperantiston hispanan. Nun pri ĉi tio la historio donis jam plenan kaj perfekte trankviligan respondon. Ĉiu el vi scias, ke verko, skribita en bona Esperanto antaŭ dudek kvin jaroj, en plena mezuro konservas sian bonecon ankaŭ nun, kaj la legantoj eĉ ne povas diri, ke ĝi estas skribita en la unua jaro de ekzistado de nia lingvo; ĉiu el vi scias, ke inter la stilo de bona angla esperantisto kaj la stilo de bona hispana esperantisto en la nuna tempo ekzistas absolute nenia diferenco. Nia lingvo konstante progresas kaj riĉiĝas, kaj tamen, dank' al la reguleco de sia progresado, ĝi neniam ŝanĝiĝas, neniam perdas la kontinuecon kun la lingvo de tempo pli frua. Kiel la lingvo de homo matura estas multe pli riĉa kaj pli elasta, ol la lingvo de infano kaj tamen la lingvo de ĝuste parolanta infano neniom diferencas de la lingvo de homo matura, tiel verko, skribita en Esperanto antaŭ dudek kvin jaroj ne estas tiel vortoriĉa, kiel verko, skribita en la nuna tempo, kaj tamen la lingvo de tiu tempo perdis absolute nenion el sia valoro ankaŭ en la nuna tempo. Lingvo, kiu eltenis la provon dum dudek kvin jaroj, kiu en plej bona kaj ĉiam pli floranta stato travivis jam tutan homan generacion kaj estas jam pli maljuna, ol multaj el ĝiaj uzantoj, kiu kreis jam grandan, potence kreskantan literaturon, kiu havas sian historion kaj siajn tradiciojn, sian tute precizan spiriton kaj siajn tute klarajn idealojn, — tia lingvo ne bezonas jam timi, ke io pereige depuŝos ĝin de tiu natura kaj rekta vojo, laŭ kiu ĝi evoluas. La vivo kaj la tempo garantiis al nia lingvo naturan forton, kiun neniu el ni povas senpune malrespekti. La hodiaŭa jubileo estas festo de tiu vivo kaj tempo.

* * *

Por ke ni, vivantoj, povu festi la hodiaŭan jubileon, fervore kaj sindone laboris multaj personoj, kiuj nun jam ne vivas. Nia morala devo estus rememori ilin en la nuna solena momento. Sed ho ve! ilia nombro estas tro granda, por ke ni povu ilin ĉiujn citi, kaj krom tio la pli granda parto el ili laboris tiel modeste, ke ni eĉ ne scias iliajn monojn. Tial, por ne fari maljustan apartigon inter eminentuloj kaj ne-eminentuloj, mi citos neniun nomon. Mi devas fari escepton nur por nia kamarado Van-der-Biest, kies nomo estas ankoraŭ tro freŝa en la memoro ĉe ni ĉiuj, kiu en la pasinta jaro arangis kaj prezidis nian grandan ĉiujaran feston kaj kies morto estas sendube ligita kun tiuj grandaj laboroj kaj malagrablaĵoj, kiujn li prenis sur sin por ni ĉiuj. En via nomo mi esprimas funebran saluton al la ombroj de ĉiuj niaj karaj kamaradoj, kiujn dum la pasintaj dudek kvin jaroj forŝiris de ni la morto. Iliaj ombroj staru nun antaŭ niaj okuloj, kvazaŭ partoprenante en tiu granda festo, kiun ili preparis, sed ne ĝisvivis. Mi proponas al vi, ke ni honoru ilian memoron per leviĝo de niaj seĝoj.

* * *

Nyní, když zralost naší věci jest již úplně mimo pochybnost, obracím se k Vám, drazí stoupenci, s prosbou, kterou jsem vám již před dávnem chtěl přednésti, kterou jsem však odkládal až do dneška, poněvadž jsem se obával učiniti tak předčasně. Prosím, abyste mne zbavili té úlohy, kterou jsem z přirozených důvodů zastával v naší věci po 25 let. Prosím vás, abyste od nynější chvíle přestali ve mně viděti „mistra“, abyste přestali vyznamenávati mě tímto titulem. Víte, že hned na začátku našeho hnutí jsem prohlásil, že nechci býti pánem Esperanta, ale že celou správu Esperanta jsem plně předal Esperantistům samotným. Víte také, že od té doby jsem vždy loyálně jednal nebo alespoň snažil se jednati v souhlase s tím prohlášením. Radil jsem Vám, jak jsem mohl, ale nikdy jste neslyšeli ode mne slov: „to vyžaduji“, nebo „toho si přeji“. Nikdy jsem se nepokusil vnutiti Vám svoji vůli. Přes to však, uznávaje, že až do úplného svého sesílení naše věc potřebuje nějakou osobu, jakožto svůj prapor, plnil jsem — dle Vašeho přání — tuto úlohu dle možnosti a dovoloval jsem, ačkoliv velice nerad, abyste viděli ve mně náčelníka a mistra. S radostí a pýchou konstatuji, že vždy jste mi prokazovali upřímnou důvěru a lásku a za to Vám vyslovuji svůj nejsrdečnější dík. Nyní však mi dovolte, abych konečně odložil svoji roli. Nynější kongres jest poslední, v němž mne uvidíte před sebou; později, budu-li moci přijíti k vám, uvidíte mě jenom mezi sebou. (*Pokračování.*)

Nun, kiam la matureco de nia afero estas jam tute eksterduba, mi turnas min al vi, karaj samideanoj, kun peto, kiun mi jam antaŭ longe volis direkti al vi, sed kiun mi ĝis nun prokrastis, ĉar mi timis fari ĝin tro frue. Mi petas, ke vi liberegu min de tiu rolo, kiun mi, pro kaŭzoj naturaj, okupis en nia afero dum dudek kvin jaroj. Mi petas vin, ke de la nuna momento vi ĉesu vidi en mi „majstron“, ke vi ĉesu honori min per tiu titolo.

Vi scias, ke tuj en la komenco de nia movado mi deklaris, ke mi ne volas esti mastro de Esperanto, sed ke la tutan mastrecon pri Esperanto mi en tuta pleneco transdonis al la esperantistoj mem. Vi scias ankaŭ, ke de tiu tempo mi ĉiam lojale agadis aŭ almenaŭ penis agadi konforme al tiu deklaro. Mi donadis al vi konsilojn, kiel mi povis, sed neniam vi aŭdis de mi la vortojn: „tion mi postulas“ aŭ „tion mi deziras“. Neniam mi provis altrudi al vi mian volon. Tamen, konsciante, ke ĝis sia plena fortikiĝo nia afero bezonas ian enkorpigitan standardon, mi — laŭ via deziro — dum dudek kvin jaroj plenumadis tiun rolon, kiel mi povis, kaj mi permesadis, kvankam tre nevolonte, ke vi vidu en mi ĉefon kaj majstron. Kun ĝojo kaj fiereco mi konstatas, ke vi ĉiam montris al mi sinceran konfidon kaj amon, kaj pro tio mi eldiras al vi mian plej koran dankon. Sed nun permesu al mi, ke mi fine formetu de mi mian rolon. La nuna kongreso estas la lasta, en kiu vi vidas min antaŭ vi; poste, se mi povos veni al vi, vi ĉiam vidos min nur inter vi. (*Daŭrigo.*)

Č. 9. „Č. Č. E.“ jest již v tisku a vyjde v nejbližších dnech. Vynasnažíme se, aby příštího roku vycházel časopis vždy začátkem měsíce. — Upozorňujeme na oběžník „Zahradního města“, který jest přiložen k tomuto číslu.

PAROLADVOJAĜO TRA EŬROPO PRI PRAHA KAJ PRI LA BOHEMA NACIO.

Estas certe en bona memoro la paroladvojaĝo pri Kalifornio de sinjoro Parrish el Los Angeles, kiu en 250 eŭropaj urboj povis, danke Esperanton, prezenti al la publiko la belecojn de sia lando. Entuziasmigita per tiu ĉi maniero de propagando kaj per la sukceso de sinjoro Parrish, mi decidiĝis entrepreni similan vojaĝon, celante atentigi pri la ĉefurbo de reĝolando Bohemujo-Praha kaj per tio samtempe helpi la propagandan klopodon de niaj samideanaj kluboj.

Mi estas firme konvinkita, ke la temo, akompanata de 200 artiste koloritaj lumbildoj de la fama bohema pentristo Špillar, altiros atenton de ĉiu gasto, kaj juĝante laŭ la entuziasmo, kiun la vizito al Praha, unu el la plej belaj urboj de Eŭropo, vekas en ĉiu fremdulo, mi esperas, ke sufiĉos en via rondo iom da propagando por garantii ankaŭ plenan sukceson al mia parolado. (La serio enhavos ankaŭ bildojn el la sokola manifestacio, de la naciaj kostumoj, popolaj konstruaĵoj kaj kasteloj.) Pri tiu ĉi sukceso mi estas certa, ĉar influaj korporacioj, kiel ekz.

Urbestraro de la ĉefurbo Praha, de la antaŭurboj Karlín kaj Kr. Vinohrady, Komerca Ĉambro en Praha, la Bohema Nacia Konsilantaro, Bohemaj landaj ligoj por akceli la turisman movadon en Bohemujo kaj en Moravio, „Sokol“ kaj la Klubo „Antikva Praha“ favore subtenas tiun ĉi entreprenon.

Ankaŭ la konvena vintra sezono garantias multnombran gastaron el publiko neesperantista, por kiu estas miaj paroladoj tradukotaj nacilingven de iu el via rondo.

La programo de la vojaĝo (decembro 1912 — fino de aprilo 1913): Praha, Okc. Germanujo, Nederlando, Belgujo, Francujo Hispanujo, Alĝerio, Suda Francujo, Svisujo, Italujo, Samos, Bulgarujo, Rumanujo, Serbujo, Hungarujo, Galicio, Ruslando, Svedujo, Norvegujo, Danujo, Anglujo, Germanujo, Praha.

(Samideanoj, loĝantaj en la nomitaj landoj, bonvolu senprokraste sciigi al mi, ĉu ili deziras, ke mi vizitu ilian urbon, por ke mi povu laŭ ebleco ĉiun kontentigi.)

Por ke ĉiu societo, eĉ la plej malgranda, povu akcepti mian proponon kaj laŭeble mem gajni per la parolado novajn financrimedojn kaj samtempe altiri atenton al nia lingvo, mi fiksis por unu parolado 17 Sm (40 K). La reklamelspezoj, ĉambrego, lumo ktp. estas pagotaj de la klubo mem, kiu prizorgos ankaŭ la aparaton por lumbildoj.

Mi esperas, ke vi uzos tiun ĉi proponon por subteni mian laboron kaj por helpi la propagandon de Esperanto en via urbo.

Adresu ĉiam, ankaŭ dum mia vojaĝo: Sinjoro Prof. Aug. Pitlík, Praha III., Janský vršek 3. (Bohemujo.)

La esp. redakcioj bonvolu represi ĉi tiun artikolon kaj rekomendi la entreprenon, kiu povas servi tre utile la lokan propagandon. (*Red.*)

JAROSLAV VRCHLICKÝ.

(* 17. II. 1853 en Louny, † 9. IX. 1912 en Domažlice — Bohemujo.)

La unuaj vortoj de la glora odo de Al. Menzoni kvazaŭ eksusurus super la bohema nacio: „Ei fu!“ — Li vivis! tamen ne per korpremanta sono de ĉagreno kaj doloro, sed per la forto, per kiu Kleio en metalan tabulon gravuras la nomojn de eminentuloj.

Jaroslav Vrchlický*) vivis! Li estis donita al la bohema nacio de Dio mem!

En la jaro 1874 aperis tiu ĉi nomo en la bohema publiko, mireginde kreskadis en sia valoro kaj preskaŭ subite ekokupis la plej altajn pintojn de la bohema Parnaso.

Tuj la unua verkaro de Vrchlický „Z hlubin“ (El profundegajoj) elvokis per sia pesimismo veran entuziasmon de la tiama junularo. — Baldaŭ sekvis riĉega ciklo de romancoj kaj baladoj *„Epické básně“* (Epikaj poemoj), kiuj ravis per sia originala formo, brilanta fantazio, profundeco de sento kaj per originalaj motivoj. — La verko *„Duch a svět“* (Spirito kaj universo) forte enradikigis lian signifon en la bohema poezio.

En sia grandioza ciklo *„Zlomky epopeje lidstva“* (Fragmentoj de la epopeo de homaro), en ĉi tiu vera epika biblio de la tuta estinteco, Vrchlický sciis per sia profeta spirito skizi belegajn scenojn el la tuta kultura historio kaj plastike interpreti la delongtempan bataladon de la homa spirito, kiu senlace serĉas la plej altajn idealojn de vero, moralo kaj belo. Dudek volumoj de ĉi tiuj „Fragmentoj“ ampleksas ĉiujn sortojn de la homaro de post malhelaj mitoj ĝis nun, sekvas ĝiajn dolorojn, klopodojn kaj batalojn dum ĉiuj tempoj kaj de ĉiuj nacioj.

De post la ĥaoso de kreo kaj unuaj de revoj pri diajo viviĝas tie ĉi mondoj de longe enfalintaj, helenaj harmonioj de beleco kaj vivo brilas per la tuta sia sorĉo, antikva mitologio estas ĉi tie enkorpiĝinta vive kaj plastike. Kristanaj piaj kaj fervoraj legendoj atingas eĉ dubon, ekkrion kaj esperon je novaj idealoj de la moderna homo.

Super ĉio vibras grandega amo al homaro kaj profunda kompatemo kun suferantoj. Estas ĉi tie entuziasma konfeso de kredo je la estonteco de la homaro, kies kunfratiĝon, pacon kaj venontan printempon la poeto atendas kaj alvokas.

Inter tiu ĉi grandioza epiko de Vrchlický kreskadis lia brila l i r i k o, en kiu la poeto estas disĵetinta la tutan mondon de siaj sentoj kaj impresoj; ĝiajn juvelojn li disĵetadis diboĉe, kvazaŭ

---

*) Elparolu Vrhlický — pseŭdonimo de Emil Frida.

nemezureble estus da ili en lia koro kaj animo, de intimaj strofoj do la amoplena poemo ĝis la himnaj komponajoj, kie ekondiĝas lukse tuta maro da tonoj.

Al epiko kaj liriko de Vrchlický aliĝas tute karakterize lia drama poezio (30 dramoj!) kaj lia prozo. Ekzistas preskaŭ 100 originalaj verkoj de Vrchlický!

Same kiel oni devas riverenci antaŭ lia originala kreado, same oni devas kliniĝi antaŭ lia tradukista laboro, kiu ne havas rivalon. Jaroslav Vrchlický donis al la bohema nacio Dante'on, en kies verkon kaj la tutan grandegan literaturon pri li la poeto tiel enprofundiĝis, kiel neniu alia ĝis nun. La traduko de „Divina commedia" estas la plej granda literatura verkaĵo de Vrchlický, al kiu ligiĝas egalvalore la traduko de „Faust" de Goethe kaj la tradukoj el poezio de Ariosto, Byron, Camoës, Carducci, Corneille, Foscolo, Giacosa, Hamerling, V. Hugo, Ibsen, Lingg, de Lisle, Mickiewicz, Molière, Petrarca, Robinson-Darmestetter, Rostand, Shelley, Tasso, Vivanti, Arany, Baudelaire, Hâfiz, Petöfi, Šiking k. t. p.

Per siaj tradukoj, sciante perfekte 12 lingvojn, malfermis Vrchlický al la bohema nacio la fenestrojn plenlarĝe en la tutmondan literaturon, malkovris al Bohemoj tutajn arbarojn da aliaj horizontoj kaj faris alirebla preskaŭ la tutan idean mondon de la tutmondaj literaturoj.

Kiel iame la glora profeto de la pola nacio A. Mickiewicz, same Vrchlický unuigis en sia persono de genia poeto ankaŭ eminentan scienculon. Detala scio de la eŭropa poezio, vasta literatura perspektivo kaj delikata gusto enkondukis lin senpere sur la universitatan katedron. Liaj literaturhistoriaj studverkoj, skribataj kun delikata komprenemo kaj kun detala kono de la temo alplenigas la poetan laboron de Vrchlický kaj ili restos ornamaĵo de la bohema literaturo, ili estu portretoj de poetoj tutmondaj, kiel ekz. de Dante, Carducci, de Vigny, Farini, V. Hugo k. t. p. aŭ de bohemaj poetoj mem: Kollár, Čelakovský, Erben, Neruda, Bozděch, Šafařík kaj Sv. Čech.

Vrchlický perfektigis la poezian boheman lingvon, donis al ĝi novajn flugilojn, novan elastecon kaj flekseblecon kaj neestintan belecon de bildoj kaj esprimoj. Du ĉefaj ecoj karakterizas la senmortan laboron de Vrchlický: lia universaleco kaj preskaŭ nekomprenebla produktemo. Ambaŭ konsistigas esencon de lia kreado, kiu per sia nemezurebleco vekas miron kaj kies influo estas profunda kaj benita.

Jaroslav Vrchlický signifas en la kultura evolucio de la bohema nacio — grandiozan epokon. Li regis la pasintan kvardekon da jaroj kaj enpremis al ĝi sigelon per sia poeta verko. Kiel gran-

dega piramido el malmola, nepereebla granito leviĝados lia poeta staturo super la bohema literaturo! Per siaj poeteco, genieco, universaleco kaj produktemo, per siaj homamaj ideoj estas Vrchlický unu el la plej eminentaj fenomenoj sur la limo de la XIX. kaj XX. jarcentoj!

Kaj kion diri pri Vrchlický kiel pri homo? Li estis mola, sentema kiel infano. Malamon ne konis lia koro eĉ ne venĝon. Li sciis nur ami kaj pardoni. Legendojn oni rakontados pri lia boneco, subtila amo kaj eterna amika simpatio!

Trad. prof. Aug. Pitlík.

Z CELEHO SVĚTA.

IX. Universala Kongreso de Esperanto. V Janově bude konán 9. kongres od 31. srpna do 7. září 1913. Přípravný výbor bude zasílati každému, kdo zaplatí již nyní legitimaci (6 Sm = K 14·40), měsíčník „Itala Esperantisto". Adresa: Kongreso de Esperanto en Genova. Italujo. Nedávný národní sjezd italských Esp. ve Veroně spojený s propagační přednáškou a obeslaný zástupci města i předních korporací byl výtečnou příležitostí, aby nejširší kruhy byly získány naší myšlence. Příští národní sjezd 1913 koná se v Bologni.

Mezinárodní **kongres** pro srovnávací pathologii v Paříži (17—23. října) korrespondoval Esperantem a přijal tento jazyk mezi řeči jednací. Mezinárodní výstava v Gentu (1913) v Belgii vydala prospekt — panorama výstavy a plán města s esp. texty. Rovněž dopisují esperantsky: mezinár. **výstava** v Tilburgu (Hollandsko) a tisková kancelář „Mezinárodní katolické unie" v Mnichově. — **Španělští stenografové** zaslali výboru 11. mezin. kongresu Gabelsbergerských těsnopisců, který se bude konati r. 1913 v Budapešti, zprávu, že se súčastní sjezdu pouze v tom případě, bude-li na něm Esperanto zastoupeno. Maďarští stenografové zahájili ihned kursy Esperanta, které dobře prospívají a projektovaný slavnostní spis vydají nejen francouzsky, ale i esperantsky. — Na nejbližším sjezdu **templářů** bude jednáno o přijetí pomocného jazyka.

Bulharské ministerstvo vyučování schválilo Krestanovovu učebnici Esperanta a doporučilo ji všem ředitelům středních škol a okresním inspektorům. P. Krestanov navštívil před krakovským kongresem několik měst bulharských a uspořádal v nich přednášky. — 4. Kongres **dánských** Esperantistů konal se ve Vejle za účasti hostí ze sousedních zemí. — Ministr vyučování, věd a umění **v Číně** M. Esai Guenbeh zaslal gen. Sebertovi v Paříži dopis, v němž píše mimo jiné: „Ode dneška vynasnažím se všemi prostředky, abych rozšířil pomocnou řeč ve všech částech naší republiky, v zájmu usnadnění styků mezinárodních. Abych pak vám dal na jevo, jak sdílím váš náhled o této věci, sděluji vám, že jsem právě organisoval kurs Esperanta v našem hlavním městě.." V Šanghaji jsou čtyři kursy, z nichž jeden ve „Federaci Čínské" vede M. San Yun Seu, býv. president republiky. — „**Internacia Polica Bulteno**" přináší zprávu, že policejní spolek esp. v Haagu uspořádal výstavku u příležitosti sjezdu zemského hollandského svazu policejních úředníků a že byl výstavním výborem vyznamenán. — Významný

článek o službách, které poskytuje znalost Esperanta mužstvu stráže uveřejnil P. A. Bryne v anglické revui „Police Review“. Spolek byl založen v Madridě. Kursy jsou pořádány v Kielu a v Budapešti. V Zaragosse nosí strážníci, znalí Esperanta, odznak. — Účinnou propagandu podnikl klub Esp. **v Haagu**: rozeslal současně deset tisíc cirkulářů (1. června) a uveřejnil v místních listech zprávy o jubileu Esperanta. — **V Londýně** vyučuje se Esperantu se svolením policejního presidenta 60 strážníků; v časopisech již několikráte vyskytla se zpráva o případech, v nichž jeho znalost londýnské policii prospěla. Slavnosti Esp. pořádané pod širým nebem 32 britskými spolky účastnilo se krom 500 členů tisíc hostí. Celkem zastoupeno 14 národů. Mnohé časopisy věnují pravidelně místo rubrikám esperantským a vlivné denníky londýnské rozepisují se o jeho užitku a pokroku. — **Parrishovy přednášky** o Kalifornii byly též v Rusku velmi četně navštíveny: v Kievě a v Saratově měl po 250 posluchačích, v Astrachanu musel dokonce přednášku šestkráte opakovati. — **V Charbinu** věnovali učitelstvu a žákům škol 500 učebnic Esperanta inspektor Chirov a železniční ing. Bušujev. — Esperantisté **norvéžští** připravují výstavu v Trondhjemu. — Esperanto na ostrově **Samosu** utrpělo značně zavražděním svého příznivce kníž. Kopasise. Ačkoliv ztratilo přízeň úřadů, které nezařadily je letos již do nového učebního programu škol, kde dosud mu vyčováno, přece samosští Esperantisté doufají, že v dohledné době nabude tam naše hnutí opět půdy příznivější. — Vdova po kníž. Kopasisovi, sídlící nyní ve Vídni, navštívila nedávno schůzi vídeňských Esperantistů a zve přátele Esperanta, kteří u ní naleznou přátelského přijetí. — IV. Sjezd **belgických** Esp. byl obeslán 200 účastníky, kteří byli přijati městskou radou v Gandu na radnici. V minulém roce konáno v Belgii 48 kursů s 1100 žáků. Na poštovním úřadě v Charleroi, kde Esp. ovládá několik úředníků, jest se svolením ředitelství připevněn u okénka nápis: „Esperanto parolata“. V Antverpách jsou knihy esp. zařazeny do lidové knihovny městské. — Orgán **švýcarského** svazu „Svisa Espero“ splynul se 14-denníkem „Monda Pošto“. Současně s valnou hromadou svazu v Megen-Luzernu konána schůze švýcarského spolku lékařů-Esper. — V Tarrase **ve Španělsku** (Katalonie), podobně jako v Sabadellu, jak jsme v č. 7. referovali, pojmenovala městská rada jedno z náměstí „Placa del dr. Zamenhof“ u příležitosti jubilejních slavností a III. kongresu Katalánského svazu esp., kterých súčastnilo se 300 členů 24 spolky. Kongres konal se na radnici za účasti zástupců městské rady. — Esperantské vydavatelství a knihkupectví Möller & Borel **v Berlíně** spojilo se s drážďanskou firmou Ader v novou, pod názvem Ader & Borel (Dresden-A. 1. Struvestrasse 40). Redakce „Germana Esperantisto“ zůstala v Berlíně. „G. E.“ vychází dvakrát měsíčně: 5. (A. propagační) a 20. (B. literární). Předplatiti se lze též na jedno z obou vydání, ročně M 2·25. — **V Německu** byl uspořádán výroční sjezd za účasti 350 osob v Danzig-Zoppotu. Předseda svazu Dr. Mybs byl jmenován čestným členem. Příští sjezd bude se konati ve Stuttgartě. Rovněž schůze v Königsberku, v Mnichově (na výstavě řemesel) a ve Vratislavi byly četně navštíveny a subvencovány vlivnými kruhy.

* *

Prelato Martin Schleyer mortis la 16. de aŭgusto 1912 en Litzelstetten ap. Konstanz. En tago, kiam Esperanto triumfis per sia VIII. kongreso, forlasis la mondon homo, kies laboro, celinta la

bonon de homaro, garantios al li eternan memoron. Lia helpa lingvo Volapük, estis la unua vere kompleta provo pri la solvo de la mondlingva demando kaj malgraŭ tio, ke ĝi pro siaj eraroj ne povis fariĝi utila por la praktika vivo, tamen ĝia apero signifas unu el la plej gravaj ŝtupoj en la historio de nia movado. Ĝia nomo kaj celo multe disvastiĝis, sed la verko devis cedi al la nehaltigeble vastiĝanta Esperanto, kiu superas ĝin ĉiurilate. Dr. Zamenhof ĉiam memoris kaj honoris la eminentan lingviston, posedintan 80 lingvojn, la aŭtoron de Volapük, en siaj verkoj kaj paroloj kiel eminentan pioniron kaj ankaŭ en la jubilea kongreso li esprimis tion en sia parolo.

Nekrologo. Neatendita estas la sciigo pri la morto de Dr. Dor, prezidanto de la Lyona Grupo, de la Tutmonda Esp. Kuracista Asocio, de la Rodana Federacio Esp., komitatano de Franca Societo E., membro de la Lingva Komitato ktp. Li naskiĝis en j. 1836 en Svisujo kaj absolvinte universitatojn en Svisujo, Francujo kaj Germanujo, li fariĝis profesoro de oftalmologio (okulkuracisto) kaj fine direktoro de la Berna Universitato. Pli longe ol dudek jarojn li loĝis en la lasta tempo en Lyon, kie multaj miloj da homoj benis lian homaman laboron. Danke lian fervoron kaj amon al Esperanto fariĝis Lyon samtempe fokuso de la movado esperanta, kiu perdas en li same ŝatindan protektanton kiel la scienco eminentan korifeon. La samideanoj certe bone memoros la noblan, tipan vizaĝon de blankbarba maljunulo, kiu ĉeestis preskaŭ ĉiujn kongresojn kaj kiu tiel lerte posedis nian lingvon. Plenmerite la memoro je tiu ĉi honorinda eminentulo eterne vivos inter la Esperantistoj.

IOM DA INSTRUO.

I. Tre surda homo, kiu neigadis sian malsanon, renkontis iam sur la strato amikon, marŝantan sur la alia trotuaro. Tiu ĉi volis iomete amuziĝi je lia konto kaj faris al li signon per la fingro, ke li atentu. Almetinte poste ambaŭ manojn al la vangoj, li malfermis plenlarĝe kelkfoje la buŝon, kvazaŭ li krius plenforte, kvankam li ne eldiris eĉ unu vorton. Per tiu konduto li alvokis al si la surdulon, kiu, spirlaca, ekvokis: „Kial vi tiom krias? Ĉu vi eble opinias, ke mi estas surda?“

II. En sama strato loĝis tri tajloroj. La unua, por atentigi pri sia firmo, elpendigis super sia vendejo surskribajon: La plej bona tajloro en la tuta urbo. La dua, vidante, ke lia najbaro akiras ĉiam kreskantan nombron da klientoj, elpendigis surskribajon: La plej bona tajloro sur la tuta terglobo. La tria tamen atingis la plej grandan reklamon per modesta surskribajo: La plej bona tajloro en tiu ĉi strato.

(*Přeložte*): KOSA NA KÁMEN. Během olympických her ve Stokholmě přišel jakýsi pán do restaurace, svlékl svrchník, postavil deštník vedle věšáku a připevnil naň lístek s následující poznámkou: Ten, komu patří, jest světový mistr rohování a vrátí se hned. Když se navečeřel a chtěl odejíti, byl deštník pryč a na jeho místě byl připevněn lístek výše zmíněný, s touto poznámkou na rubu: Ten, kdo nyní má deštník, jest marathonský běžec a nevrátí se již nikdy.

ESPERANTA MOVADO INTER BOHEMOJ.

Zkoušky z Esperanta. Nejbližší zkušební termín stanoven na 26. prosince 1912. Přihlášky nutno zaslati do 15. prosince. Žádejte zkušební řád!

Adresář českých Esperantistů-korespondentů bude vydán, jakmile se sejde 400 přihlášek (zápisné 40 hal.). Zapsaným bude zaslán adresář vyplaceně ihned po vyjití. (Jest bezúčelno urgovati vydání této publikace, které závisí pouze na počtu přihlášek!)

Nové tiskopisy: **Stanovy** Ústředního Svazu Bohema Unio Esperantista (4 str.).

Zkušební řád (nové vydání doplněné).

XI. vydání: **„Esperanto“** informační článek s posudky o Kühnlově methodické učebnici (8 str.) — **Propagační list.** Všechny tiskopisy zasílají se na požádání zdarma za náhradu poštovného.

Ústřední Svaz B. U. E. stal se členem **„Českého Zemského Svazu ku povznesení návštěvy cizinců“**, s nímž bude pracovati pomocí Esperanta na dosažení cílů společných oběma těmto korporacím: šíření známosti o Češích a o Praze v cizině. Zmíněný Svaz zaslal právě Unii dopis tohoto znění: „Projevujíce své potěšení nad vlídným sdělením váženého Svazu o příznivých dojmech, jež si hosté-účastníci kongresu Esperantistů v Krakově z Prahy odnášejí, netajíme se uznáním, že návštěva jich v našem hlavním městě stala se působením jeho representantů na sjezdu v Krakově a prosíme, aby vážený Svaz přijal tuto výraz nelíčených díků za ochotné doporučování shlédnutí krás Prahy a tlumočil tyto projevy i všem, kteří se o příjemný pobyt hostí v Praze tak obětavě starají.“

Diplom, jímž Ústřední Svaz B. U. E. jmenoval býv. londýnského lordmayora čestným členem, byl podán Sir V. T. Strongovi dne 18. října prostřednictvím Svazu Britských Esperantistů při slavnostní hostině dávané městskou radou londýnskou na počest zástupců města Prahy, Vídně a Išlu za účasti rak.-uh. vyslance a mnoha vynikajících osob londýnských. Podle dopisu zaslaného nám H. Hillem, který súčastnil se s předsedou Britského Svazu H. B. Mudiem a jednatelem W. Mannem této hostiny, byl odevzdán diplom starostou král. hlav. města Prahy Dr. K. Grošem, který jej též podepsal. Jménem Svazu oslovil H. B. Mudie esperantsky účastníky, zdůrazniv ve své řeči význam Esperanta pro styk mezinárodní:

Sinjorinoj kaj sinjoroj!

Dum sia vojaĝo tra Aŭstrio Sir Vezey Strong afable akceptis deputaciojn de diversaj esperantistaj grupoj.

Tiuj ĉi akceptoj restas en plej bona memoro, kaj oni petis min, kiel prezidanton de la Brita Esperantista Asocio, prezenti al Sir Vezey Strong atestojn pri Honora Membreco je la Esperanto Unuiĝo Wien kaj Centra Asocio Bohema Unio Esperantista.

Tiun ĉi honoran taskon mi kun granda plezuro akceptis, estante certa, ke mia eminenta samlandano kaj kolego — ĉar Sir Vezey estas Vic-Prezidanto de la Brita Esperantista Asocio — estos kontenta ekscii, ke lia vizito estis tiel kore ŝatata kaj ke, per Esperanto, li povis eĉ pli efike helpi la amikajn interrilatojn inter la popoloj de du grandaj imperioj.

La grava rolo, kiun la Internacia Lingvo ludas en tiu ĉi rilato, estas tro bone konata por bezoni ĉi tie pluajn klarigojn; kaj mi permesas al mi fini mian paroladeton esprimante la esperon, ke la oficialaj reprezentantoj de ĉiuj civilizitaj regnoj kune klopodos por pli efike enkonduki la studon de tiu ĉi neŭtrala kaj simpla help-lingvo en la lernejojn.

Mi havis la privilegion viziti preskaŭ ĉiujn landojn en Eŭropo kaj senhezite mi povas konstati, ke per la internacia alpreno de Esperanto, nacioj, kiuj nuntempe nur tro ofte ne sufiĉe sin interkomprenas, estos enkondukataj en amikecon kaj pacon."

Britští přátelé vzali na vědomí vyznamenání, kterým usnesli se čeští Esperantisté na své valné hromadě konané před $^1/_4$ rokem projeviti jejich vynikajícímu členu zasloužené uznání a vyslovili naději, že stejným způsobem dají mu i jiné korporace na jevo své sympatie. S potěšením mohou již konstatovati, že ve svém očekávání nebyli zklamáni: Svaz německých Esperantistů rakouských „Esperantista Unuiĝo Wien" jmenoval již také Sira T. V. Stronga čestným členem a ačkoliv učinil své usnesení ve schůzi konané pouze tři dny před odjezdem deputace z Vídně, přec vynaložil vše na to, aby mohl býti jejich projev odevzdán již při stejné příležitosti současně s diplomem Unie.

Preskaŭ **100 gastoj vizitis nian oficejon en Praha** dum la jus pasinta libertempo. La kongreso en Kraków estis taŭga momento por veki inter la kongresanoj intereson pri nia ĉefurbo kaj tiukaŭze la bohemaj partoprenintoj disdonis al ili mil gvidfoliojn pri Praha, eldonitajn de la Boh. landa turista ligo. Krom izolaj vizitoj ni citu la karavanon de U. E. A., gvidatan de s-oj Poncet kaj Génermont, kiu, danke nian intervenon, konsentis pasigi dum la revena vojo okcidenten almenaŭ unu aŭ du tagojn en Praha. La membroj de niaj kluboj klopodis kontentigi siajn gastojn en ĉiu rilato: per speciala vagono de la elektra tramvojo oni vizitis dum unu posttagmezo la vidindaĵojn de la urbo, pri kiuj la fremdaj amikoj ne ŝparis vortojn de admiro.

La inaŭguran feston de la monumento de historiografo **Fr. Palacký**, okazintan la 1an de julio, partoprenis du reprezentantoj de B. U. E., kiu oficiale estis invitita de la urbestraro de Praha.

Národní Obzor, semajna gazeto bohema, enhavas en ĉiu numero rubrikon pri Esperanto, redaktatan de B. U. E. Nova jarkolekto jus komenciĝas. Ĉiu abonanto — samideano esprimu al ĝia redakcio sian intereson koncerne la esperantan rubrikon kaj rekomendu la gazeton al siaj amikoj! Jare 4 K.

*   *

E. K. en **Praha** salutis en siaj vendredaj kunvenoj (Vodičkova ul. 38) kelke da samideanoj dum la libertempo. Kurso elementa, gvidata de s-o K. Procházka, okazas en la kancelario ĉiun lundon vespere, supera, de s-o Fr. Dus, ĉiun mardon vespere (de post la 7. X.). La membroj povas uzadi riĉan bibliotekon kontraŭ garantia sumo 2 K kaj negranda pago de 2—4 hel. — E. K. en **Libeň** (Praha VIII.) malfermis publikan kurson elementan en la lernejo „Na Palmovce". Instruas s-o K. Procházka (sabate) 20 kursanojn. — En gvidlibro pri **Č. Budějovice**, eldonita de f-o Svátek, librovendejo, estas sur la pĝ. 119 represita e s p e r a n t a gvidfolio tra la urbo. Estus utile, ke en ĉiu urbo estu Esperanto simile vastigata. La klubo nomis s-on E. Kühnl sia honora membro kaj trans-

donis al li diplomon ĉe la festo aranĝita la 8-an de junio. — **Dolni Ředice.** Senpaga kurso de s-o instr. B. Doucek okazas ĉiun mardon kaj ĵaŭdon vespere en la knaba lernejo; 20 personoj. Estas projektata ekspozicio kaj fondo de klubo. — Kurson elementan malfermis en N. Strašecí s-o R. Vaněk, sekretario de la nova loka klubo. — E. K. en **Slaný** aranĝis la 13. de okt. propagandan paroladon de s-o J. Smrček. Por la ekspozicio en Slaný 1913 oni volas labori per helpo de Esp. kaj uzi la okazon por plua propagando. — E. K. en **Kutná Hora** eldonis kvin poŝtkartojn kun bildoj de la historiaj konstruaĵoj gotikstilaj, kiuj faras la urbon tiom vizitinda. La serio enhavas la bildojn: Katedralo de s. Barbaro. Ŝtona baseno. Itala korto. Ŝtona domo. Sur ĉiu karto estas presitaj klarigaj tekstoj en Esp. Prezo 10 hal. sen afranko: ĉe la klubo en Kutná Hora (s-o K. Horáček, faka instruisto) aŭ en la kancelario de B. U. E. en Praha. — E. K. en **Mor. Ostrava**, havanta membrojn, kiuj loĝas en la proksimaj urboj, staras antaŭ solvo de malfacila problemo rilate la kunvenejon. Inter la lernantoj de la fakaj industriaj lernejoj en Mar. Hory trovas E. amikojn. Ni esperu, ke la klubo baldaŭ sciiĝos al ni novaĵojn pri sia plua laboro. E. K. en **Semily-Bytouchov** projektas ekspozicion kun propaganda parolado. — **Wien**: Kurso bohema gvidata de s-o Dostál, bone prosperas post la propaganda parolado. La Klubon de Boh. Esperantistoj vizitis kelke da gastoj ĉe okazo de la krakova kongreso kaj de la wien'a eŭkaristia kongreso. Prelato Giesswein el Budapest predikis la 11. IX. esperante en la Canisius preĝejo antaŭ 3—400 kristanaj samideanoj. Poste estis fondita per laboro de pastro Richardson el Belgujo „Katolika Ligo Esperantista en Aŭstrio", kies prezidanto estas s-o red. J. Schröder. La redakcio de „Vídeňský Denník" promesis publikigi pli longajn artikolojn, kiujn sendis al ĝi s-o K. Macháček, prezid. de la klubo. Ni sincere gratulas lin pro lia resaniĝo, ĉar grava malsano devigis lin forlasi la kongreson antaŭ ĝia fino.

En **Slezské Předměstí** ap. Hradec Králové vigle propagandas nian aferon s-o V. Matějíček per la gazeto „Jitřenka". — En **Plzeň** okazas kursoj de la laborista societo esp. kaj de la gimnastika societo laborista gvidataj de s-o Tittl. La unuan (en „Peklo") vizitas ĉiujaŭde 47 gastoj, la alian („na Petrohradě") ĉiumarde 30 gastoj. — Kurso en **Kladno** estis malfermita de la klubo la 8. XI. S-o K. Brož instruas ĉiun vendredon kaj dimanĉon en la knaba lernejo „u Kláštera" (30 kursanoj). — La liceo de grafo Pötting en **Olomouc** anoncas en la gazeto „Proudy" malfermon de esp. kurso por virinoj en la instituto (8. XI.). — En **Nymburk** elektis s-o Salavec kiel temon por la oratora ekzerco en la reala lernejo la temon: Esperanto kaj lingvo internacia. — En **Hamburg** (Germ.) instruas pri Esperanto nia samideano s-o Bělobor A. Bernard dekdu Bohemojn. La kurso estas senpaga. Liaj ĝisnunaj kursoj en Dresden donis jam al nia afero kelke da adeptoj.

* *

Ni ĵus ricevis doloran sciigon pri la perdo, kiun suferis nia altestimata amiko s-o faka instruisto Jindř. Jelínek en Kukleny: la 6an de novembro mortis post nelonga malsano en Praha lia amata edzino. Ni esprimas al li kaj al lia sinjoro filo, kiujn ambaŭ ni sincere ŝatas kiel samideanojn, nian profundan kunsenton en tiu ĉi korpremanta momento.

Niaj samideanoj societoj, pri kies entreprenoj ni ne parolis en tiu ĉi numero, bonvolu sciigi al ni per poŝtkarto raporton pri siaj kursoj ktp.

400.000 BOHEMOJ EN WIEN.

En la rezidenca ĉefurbo de aŭstria monarkio Wien preskaŭ ⅕ de la loĝantaro estas Bohemoj. La germana magistrato pruvas sian malamon kontraŭ la bohema nacio per refoja persekutado de ĝiaj *privataj* lernejoj (ĝis nun ekzistas tie eĉ ne unu publika lernejo bohema, kvankam la leĝo „garantias“ al ĉiu nacio aŭstria nacilingvan instruadon!) Legu la informan artikolon en nia 1. n-o 1912.

Okaze de la nova perfortigo de nia nacio en Wien ni publikigas eltirajon el parolo de la deputito Dr. Kramář en la wien'a parlamento la 25. X. 1912.

Dr. Kramář estas delongtempa serioza politikisto bohema, kies vortoj havas la plej gravan signifon kaj neniel povas esti konsiderataj kiel esprimo de ŝovinista radikalismo. Parolante pri la situacio rilate la politikan interkonsenton inter Germanoj kaj Bohemoj, Dr. Kramář klasifikas la sisteman brutalan perforton kontraŭ la bohemaj lernejoj de flanko de la wien'a magistrato per la jenaj vortoj:

„Nia partio nepre deziras paciĝon sen iu ajn dubo kaj plenhoneste, sed kiamaniere kondutas en realeco la kristanaj socialistoj, estroj de Wien, kiuj parolas ĉi tie por la akordiĝo de nacioj? Ne estis eble eltrovi ion pli akran, por ke la intereso de la nacio estu incitita kontraŭ la traktado ol estas la lasta konduto de la wien'a magistrato kontraŭ la bohemaj popolaj lernejoj elementaj en Wien. **Tio ne estas la afero, kiu koncernas sole kelkcenton da infanoj en Wien. La humoro per ĝi vekita trovas eĥon ankaŭ en Bohemujo.** Ni havas la plej bonan volon vivi en paco. Sed ĉu estas al ni eble vivi en paco, se oni tiamaniere nin traktas? **Ja eĉ Turkujo promesas al la kristanoj lernejojn, sed en Wien, en la monarkia rezidencurbo, kie la kristanaj socialistoj regas, estas fermataj rekte en maniero brutala kaj insida lernejoj, je kiuj la sinjoroj tute nenion ja pagas, kiuj estas fonditaj kaj administrataj per niaj propraj monrimedoj. Pli abomenajn barbarojn ol estas tiuj ĉi patentitaj kristanoj, mi vere ne povas al mi imagi. Kia honto estas tio ĉi por la ŝtato!** Se iu alia komunumo kuraĝus publikigi tieldire mokantan dekreton, kiu estas sanga ofendo de la leĝe inspektaj oficoj, ĝia reprezentantaro estus tuj disigita. Ĉu povas la monarkio bezoni tiajn situaciojn en momento tiel grava? Wien estas la rezidenco de imperiestro, **el Wien venos la ordono, se estos necese, ke la nacioj oferu siajn havajojn kaj vivon por la afero de la monarkio. Kaj tiu sama Wien fariĝis por ni sinonimo de bestiala brutaleco kontraŭ niaj bedaŭrindaj patrinoj kaj infanoj.**“

Tiu ĉi fakto estas unu el la sennombraj dokumentoj, kiuj pruvas, ke nia nacio bohema povas nenion bonan esperi de la germanaro aŭstria. Eĉ malgraŭ la decido de la landestro, kiu proklamis la konduton de la magistrato wien'a kontraŭleĝa, ĉi tiu kvazaŭ moke per *novaj* sigeloj fermis la pordojn de ĉiuj klasoj.

Kiel longe daŭros la oficiala persekutado de la slava plimulto en Aŭstrio?

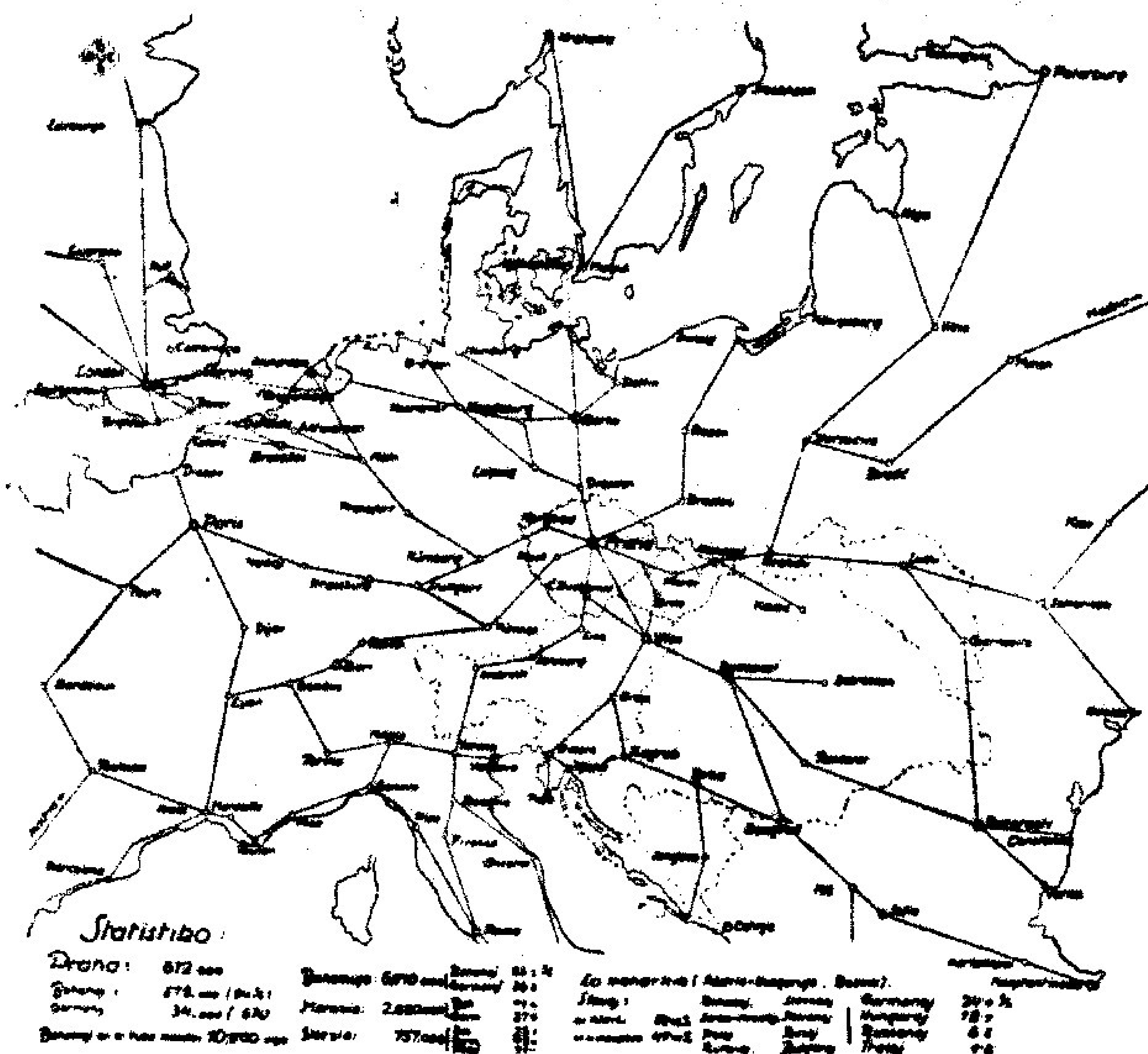
BIBLIOGRAFIO.

Ĉe „Universala Esperantia Librejo“ Genève 10. r. de la Bourse: Edm. Privat: *Historio de la lingvo Esperanto.* Unua parto 1887 — 1900. (Mondformato 11·5 × 16 cm) 54 pĝ. Prezo K 1·20. La verketo estas nepre leginda de ĉiu, kiu volas esti informita pri la plej interesa epoko en historio de la helpa lingvo. — Sergius Martos: *Deziro de la Diakono.* El la ukraina lingvo trad. Anatol Koĥ. (16 pĝ.) Prezo 35 h. — H. Hodler: *Kiel nin organizi?* Studo kaj propono pri la organizo de la Esperanto-Movado. (20 pĝ.) Prezo 24 h. — Edm. Privat: *Karlo.* Rakonto en dudek ĉapitroj. IV. eld. (35 pĝ.) Prezo 40 h. Rekomendinda!

Ĉe „Centra Oficejo Esperantista“ Paris, 51. rue de Clichy: Gabriel Chavet: *Pourquoi les postiers doivent apprendre l'Esperanto.* (12 × 18) 47 pĝ. Prezo 25 h. — Horace Huet: *Pri la preparo de nova kaj plena eldono de Universala Vortaro* (16 × 24) 42 pĝ. Kolekto de privataj opinioj; studverko de neoficiala signifo. Eldonita je memoro de mortinta L. K.-ano s-o H. Huet. — Camile Aymonier: *Autour de l' Esperanto.* Discussion de quelques modifications projetées (samform.) 72 pĝ. Prezo 50 h. Verko pruvanta la netuŝeblecon de Esperanto kaj ĝian superecon je ĉia teorie kombinita lingvoprojekto. — Esperantista Dokumentaro (kajero XIX.): *Tutmonda Jarlibro Esperantista 1912* korektita ĝis la 1a de Julio 1912. (Samformata.) 223 pĝ. Prezo K 2·50. Pli detala recenzo sekvos. — La sama: *Ekstrakto el la Tutmonda Jarlibro Esperantista 1912* enhavanta la unuan parton 48 pĝ. Prezo?

Internacia mondliteraturo n-o. 5-6.: *Kvin noveloj* esperantigitaj laŭ germanaj aŭtoroj de E. L. Meier. (Mondformato). 257 pĝ. Eld.: Centra Eldonejo por Esp. kaj Stenografio en Magdeburg. Enhavo: Lasta Savello. La ŝtonegoj de Hans Heiling. La bluulino. La invalido. Malriĉa muzikisto. Du amikinoj. La interesa enhavo kaj flua stilo garantios al la verko multe da legantoj. — Tom Gallon: *Tatterley; la historio de mortinto.* Trad. el la angla lingvo Andrew Wilson. Eld.: British Esp.-Association en London (12 × 18) 198 pĝ. Prezo 2 K. (Recenzo sekvos). — John Merchant: *Tri Angloj, Alilande* (10 × 17) 95 pĝ. K 1·20. Eld.: La Espero. London S. W. Lynette ave 3. Tiu ĉi romano originale en Esperanto verkita pruvas same bone la ĉiuflankan taŭgecon de nia lingvo kiel ankaŭ la kapablecon de la aŭtoro interesigi la leganton per ĉiu paĝo de la amuza rakonto. — St. Przybyszewski: *La neĝo.* Kvinakta dramo. El pola lingvo trad. Tadeo Ficovski (13 × 19) 89 pĝ. Prezo K 1·20. Senpage kiel premio por la abonantoj de „Pola Esperantisto“. Eld. Jan Günther en Warszawa. — Grafo A. Tolstoj: *Princo Serebrjanij.* Historia romano. El la rusa lingvo trad. s-ino M. Ŝidlovskaja. Eld.: Librejo „Esperanto“ en Moskva, (14 × 21) 283 pĝ. Prezo K 3·75. La ampleksa 40 ĉapitra romano verkita en korekta Esperanto estas senpage sendata al ĉiu abonanto de la rusa organo „La Ondo de Esperanto“ kiel premio por la jaro 1912. — A. A. Saĥarov: *Signifo de la akciaj societoj* por la esperanta movado; kun ruslingva aldono de modela projekto por regularo de akcia societo (11 × 17) 31 pĝ. Prezo 12 h. Ĉe la sama eldonejo.

Methoda Kühnlova: *Úplná methodická učebnice Esperanta* pro školy a samouky. 144 str. III. vydání. Cena K 2·40. (Pro spolky B. U. E. 2 K.)

Alvoko! La „Bohema Nacia Konsilantaro" en Praha intencas kolekti ĉiujn verkojn, kiuj traktas pri la bohema nacio aŭ pri la bohemaj aferoj. La samideanoj fremdlandaj bonvolu konigi al ni la titolojn de verkoj nacilingvaj pri tiu ĉi temo, laŭ ebleco la prezon, eldoniston, amplekson, lokon, jaron de eldono kaj mallongan resumon de la enhavo. La alvoko rilatas ne sole la verkojn esperantajn sed ĉiulingvajn. Oni bonvolu sendi la informojn al la Esperanto-oficejo de B. U. E. en Praha II. Vodičkova ul. 38. (La esp. gazetoj bonvolu represi tiun ĉi alvokon).

KORESPONDANTOJ: *107. S-o L. Wanov, ***Tomsk***, Sachovaja 15. Siberio. Rusujo. — *108. S-o Konst. Ustalov, ***Tomsk***. Kievskaja 30. Rusujo. — *109. Tradukistojn serĉas ĉiuloke s-o Jos. Ipaviz, ***Gorizia***, 6. via Scala. Aŭstrio. (Bona profito). — *110. S-o R. V. Jay, ***Murwillumbah***, Box 26. Iweed River. Aŭstralio. — *111 S-o Wyatt Rushton, ***Grandview***, Alabama. U. Ŝ. Amerikaj. (il. k.). — *112. Ŝakon ludi koresponde volas s-o B. Tokarsky, Co. „K." 22-d Inf., Ft. ***Sam Houston***, Tex. U. S. A. — *113. S-o V. Urjasov, ***Odessa***, str. Novoselskij 66, kv. 46. Rusujo. Por enketo dez. scii opinion de samideanoj: kiurilate estas utila la esp. korespondo, ĉu kor. kun. alinaciano estas preferinda?) — *114. F-ino Isabelle Mc Caffrey, studentino, ***Washington*** W. C. 652-g. St. N. E. Ameriko (il. k.). — *115. S-o Panayroti Styhanopoulo, ***Smyrna***, rue Elmassoglon 27. Azia Turkujo. — *116. S-o Raul V. Idoyaga, ***Montevideo***, Cassilla de Correo 303. Uraquay (il. k.).

Kiu povas diri al ni la adresojn de s-oj Vilém Havel, R. Tomiška pli frue en Wien, Václav Holub pli frue en Březina?

JIŽ NEVYCHÁZÍ.

Během posledního pololetí obrátilo se na nás několik osob s dotazem, vychází-li ještě nebo přestal-li již vycházeti „Český Esperantista“, poněvadž mylně se domnívali, že my máme snad nějaké styky se jmenovanou redakcí. To, co sami seznali, neobdrževše již po sedm měsíců předplacený časopis, jest skutečností: „Český Esperantista“ nevychází již od dubna 1912. Stihl ho spravedlivý osud, kterého si zasloužil hned po svém znovuvyjití za redakce a pod ochranou pp. Boušky, Krause, dr. Kamaryta a jiných — vesměs odštěpenců Esperant. Klubu v Praze a Ústřed. Svazu Bohema Unio Esperantista, proti nimž se spikli a prostřednictvím svého později založeného vzdorosvazu pracovali důsledně a vší silou nepravdami, spíláním, ba i osobními pomluvami; vždyť neušetřili svými výpady ani esperantské ciziny, která jejich jednání často ostře kárala. Jestli-že kdy litovali jsme zániku některého časopisu esperantského, tentokráte máme příčinu upřímně těšiti se této věru potěšitelné události a blahopřáti našemu hnutí u nás, poněvadž se konečně ukázalo, že naši čeští Esperantisté jsou duchem tak pokročilí, že nemůže je již zajímati takový plod písemnictví, který byl jim předkládán v oné bohaté snůšce nadávek. Pochybujeme, že nějaké číslo ještě nyní — po sedmi měsících — snad vyjde. Aby si opatřil peníze, které by zaručily další vycházení „Č. E.“, obrátil se výbor asocie-„protiváhy“ se svými přáteli k magistrátu města Prahy, spoléhaje na vliv svého předsedy, magistrátního úředníka p. Vojtěcha Krause a na tamější neznalost skutečného stavu našich záležitostí. Doufáme pevně, že bude oceněn tento časopis dle své dosavadní mravní jakosti, a že nebude uznán hodným podpory

NE APERAS PLU.

Dum la lasta duonjaro turniĝis al ni kelke da personoj, demandante, ĉu aperas ankoraŭ aŭ ĉesis jam aperadi la gazeto „Český Esperantista“, ĉar ili erare opiniis, ke ni havas eble iajn rilatojn kun la nomita redakcio. Tio, kion ili mem konstatis, ne ricevinte plu dum sep monatoj la antaŭpagitan gazeton, estas fakto: „Český Esperantista“ ne aperas plu de post aprilo 1912. Trafis ĝin la justa sorto, kiun ĝi meritis tuj post sia renaskiĝo sub redakto kaj protektado de sinjoroj Bouška, Kraus, dr. Kamaryt kaj aliaj — ĉiuj apostatoj de la Esperantista Klubo en Praha kaj de la Centra Asocio Bohema Unio Esperantista, kontraŭ kiuj ili konspiris kaj pere de sia pli malfrue fondita pseŭdoasocio laboris konsekvence kaj plenforte per malvero, insultoj kaj eĉ per personaj kalumnioj; ili ne indulgis ja per siaj atakoj eĉ la Esperantistojn fremdlandajn, kiuj ofte ilian agadon akre riproĉadis. Se ni iam bedaŭris la malaperon de iu gazeto esperantista, tiun ĉi fojon ni havas la kaŭzon sincere malbedaŭri la vere ĝojigan fakton kaj gratuli nian movadon ĉe ni, ĉar montriĝis fine, ke nia Esperantistaro bohema estas tiom progresinta intelekte, ke ĝin ne povas plu interesi tia literaturajo, kiun oni prezentadis al ĝi en la riĉa enciklopedio de insultoj. Ni dubas, ĉu iu numero nun ankoraŭ — post sep monatoj — eble aperos. Por trovi monrimedojn, kiuj garantius pluan aperadon de „Č. E.“, turniĝis la komitato de la „kontraŭpezo“-asocio al la magistrato de urbo Praha, fidante la influon de sia prezidanto, magistrata oficisto s-o Vojtěch Kraus kaj la tiean neinformitecon pri la vera stato de niaj aferoj. Ni firme esperas, ke oni taksos la gazeton laŭ ĝia ĝisnuna morala kvalito kaj ne trovos sub-

podnik, jehož heslem bylo již od začátku pracovati záporně proti výsledkům, kterých jsme my dosáhli klidným, cílevědomým snažením. A kdyby dokonce i po celém roce vyšlo ještě nějaké další číslo „Č. E.", myslíme, že právem oceňujeme mravní vědomí našich českých Esperantistů, vyslovujíce naději, že v jejich řadách nenajde se takový počet těch, kteří libují si v tiskovině toho druhu, šířící nikoliv Esperanto, ale spílání a pomluvy, jichž předplatným umožnilo by se i jen krytí poštovních výloh. Těch několik čísel „Českého Esperantisty" (na jejichž útoky nikdy jsme neodpovídali), vydaných během 3—4 let u čtyř různých firem, nechť zůstanou zrcadlem povah, které je sepsaly.

Bohužel, zůstal tím nedokončen jediný toho druhu důkladný slovník nadávek v esperantské literatuře!

teninda entreprenon, kies devizo estis jam de komenco labori negative kontraŭ la rezultatoj atingitaj de ni per kvieta, celkonscia penado. Kaj eĉ se reaperus mem post plena unu jaro ankoraŭ iu plua numero de Č. E., ni opinias, ke ni prave taksas la moralan konscion de nia bohema Esperantistaro, kiam ni esprimas la esperon, ke en ĝiaj vicoj ne troviĝos tia kvanto da ŝatantoj de tiaspeca presajo, vastiganta ne Esperanton, sed insultojn kaj kalumniojn, kiu ebligus per la abonpagoj kovri mem la poŝtajn elspezojn. La kelkaj numeroj de „Český Esperantista", (je kies atakoj neniam ni respondadis), eldonitaj dum 3—4 jaroj ĉe kvar diversaj firmoj restu spegulo de la karakteroj ilin redaktintaj.

Bedaŭrinde restis per tio nefinita la sola tiuspeca detala vortaro de insultoj en la esperanta literaturo!

„**Časopis** Českých Esperantistů" en Praha-II., Dittrichova ul. 7

Eldonanto: Ed. Kühnl. — Presejo de Národní tiskárna a nakladatelství, společnost s r. o. v Praze.